

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 4 (1299) 1982 m. sausio 30 d.

Melbourne

XXVII M E T A I

Lenkijoje nyksta komunistų partija

Iš Lenkijos pasiekiančiomis žiniomis, valdančioji jungtinė lenkų darbininkų partija pergryvena sunkią krizę. Sakoma, kad po karo stovio įvedimo Lenkijoje, gruodžio 13-tą dieną, beveik pusė partijos narių atidavė savo partinius bilietus. Partijos narių skaičius per vieną mėnesį esąs sumažėjęs nuo trijų milijonų ligi pusantro milijono. Iš partijos traukiasi valdžios pareigūnai, mokytojai, intelektualai, ypač darbininkai. Iš Lenkijos atvykęs vienas Vakarų žurnalistas papasakojo, jog girdėjęs, kad kai kuriuose dideliuose Lenkijos fabrikuose yra pastatytos specialios pintinės partijos bilietai išmesti. Užsienio laikraščiai praneša, kad Lenkijos pirmojo viceministro pirmininko Rokowskio du sūnūs šiomis dienomis Vakaruose pasiprašė politinės globos, - vienas Federatyvinėje Vokietijoje, o antras - Ispanijoje. Vienam žurnalistui pasisekė aplankyti lagerį, kuriame yra laikomi po karo stovio įvedimo karinės valdžios sumiti asmenys. Žurnalistas pastebėjęs, jog daugelis belaisvių nešiojasi nepriklausomos profesinės sąjungos Solidarumas ženklukus ir kaspinus ant rankos, ant kurių yra nupiešti sukryžminti geležiniai virbai. Oficialūs šaltiniai

pranešė, kad profsąjungos lyderis Lech Walensa yra laikomi namų arešte netoli nuo Varšuvos, kur jį lanko artimieji ir kunigai. Jis kelis kartus jau susitikęs ir su valdžios atstovais. Valdžia užtikrina, kad suimtiesiems profsąjungos veikėjams nebus keliamos bylos ir, kad jie būsia vėliau išlaisvinti. Tatai betgi, paneigia kitų oficialių šaltinių pranešimai per radiją ir tele-

viziją apie jau vykstančius teismo procesus profsąjungos veikėjams ir darbininkams už kurstymą streikuoti. Varšuvoje, po nakties, ant namų sienų vis dažniau pasirodo dideli užrašai "Solidarumas". Taip pat yra slaptai platinami nepriklausomos profsąjungos pagrindyje spausdinami informaciniai lapeliai, kuriuos žmonės atidžiai skaito ir perduoda kitiems.

EKON. BENDRUOMENĖS KRAŠTAI APIE LENKIJĄ

Briuselyje susirinkę dešimtys Europos Ekonominės Bendruomenės kraštų užsienio reikalų ministrai, apsvarstę Lenkijos krizę, griežtai pasmerkė karinio režimo krašte įvestą karo stovį ir vykdomas represines priemones, pažeidžiant elementariausias žmogaus teises. Ministrai taip pat atkreipė dėmesį į Sovietų Sąjungos ir kitų komunistų valdomų Rytų Europos kraštų pastangas tiesioginėmis ir netiesioginėmis priemonėmis sustabdyti Lenkijoje prasidėjusį socialinio atsinaujinimo procesą. Posėdžio dalyviai šia proga nenuslėpė fakto, jog eventuali Sovietų Sąjungos ir kitų komunistų valdomų kraštų ka-

rinė intervencija Lenkijoje sukeltų labai rimtų pasekmių tarptautiniuose santykiuose. Ministrai pažymėjo, kad nuo Lenkijos krizės eigos didžia dalimi priklausys tolimesnė eiga dialogo, kuriuo dabar yra siekiama sumažinti tarptautinį įtempimą. Ministrai nutarė šiuo tarpu neuotraukti humanitarinės pagalbos Lenkijos gyventojams, bet išpėjo, kad jos tiekimas priklausys nuo padėties Lenkijoje vystymosi. Europos Ekonominės bendruomenės kraštai pasirūpins iškelti Jungtinių Tautų Organizacijoje žmogaus teisių ir pilietinių laisvių pažeidimus Lenkijoje.

ELTA

Popiežius pasikeitė laiškais su generolu Jeruzelskiu

Popiežius Jonas Paulius II audiencijoje priėmė Lenkijos įgaliotą ministrą dr. Kazimierą Šablewskį, kuris vadovauja specialiai valdžios delegacijai palaikyti pastoviam darbo santykiams su Šventuoju Sostu. Ministras Šablewskis įteikė Šventajam Tėvui generolo Jeruzelskio atsakymą į asmenišką popiežiaus laišką, kuris Jeruzelskiui buvo įteiktas Kalėdų išvakarėse. Laiške Šv. Tėvas kreipiasi į Lenkijos liaudies respublikos ministrų tarybos pirmininką, reikalaudamas, kad būtų bet kokia kaina išvengta naujo lenkų tautos kraujo praliejimo, ir prašymas, kad būtų atšauktas karinis stovis ir, kad 1980 metų rugpjūčio mėnesį prasidėjusio atsinaujinimo klausimai būtų sprendžiami taikingo dialogo pagalba. Dialogo kelias yra sunkus - pažymėjo Šv. Tėvas - bet jis nėra negalimas. Popiežiaus laišką generolui Jeruzelskiui gruodžio 24 d. Varšuvoje įteikė Šv. Tėvo nuncijus ypatingiems reikalams ir pastoviam darbo ryšiam su Lenkijos valdžia

palaikyti Šv. Sosto delegacijos pirmininkas arkivyskupas Luigi Poggi. Tas pats Šv. Tėvo nuncijus generolui Jeruzelskiui adresuoto laiško nuorašą įteikė nepriklausomos profesinės sąjungos "Solidarumas" pirmininkui Lech Walensai. Lenkijos primui Varšuvos arkivyskupui Josef Glemp, Krokuvos arkivyskupui

kardinolui Macharskiui ir Lenkijos vyskupų konferencijai. Lech Walensa apie laiško gavimą Šventajam Tėvui pranešė sausio 5 d. Su popiežiaus laiško turiniu, be to, buvo supažindintos visos Helsinkio susitarimus pasirašiusių valstybių vyriausybės.

LRTV

VAIZDAJUOSTĖS SAVAITGALIO MOKYKLAM

Pedagoginis Lituanistikos Institutas Čikagoje jau paruošė pirmąsias vaizdines priemones lituanistinėms mokykloms - pusvalandžio paskaitų ciklus ir pasikalbėjimus įvairiomis lituanistinėmis temomis.

Jos liečia Lietuvos istoriją, literatūrą, meną, muziką, sportą, lietuvių tautos rezistencijos istoriją. Iš viso į video kasetes jau yra įrašyta 40 valandų paskaitų ir apie 30 valandų pasikalbėjimų, kuriuos pravedė įvairių sričių specialistai. Paskaitose ir pokalbiuo-

se apie lietuvių tautos rezistenciją, buvusi tremtinė Keresevičienė pasakoja apie savo išgyvenimus Sibiro stovyklose, Tomas Remeikis nušviečia lietuvių partizanų kovas pokario metais, Vladas Šakalys informuoja apie pogrindžio spaudą ir pasakoja apie savo nuotykingą pabėgimą į Vakarų.

Vaidajuostės jau yra naudojamos Pedagoginiame Lituanistikos Institute. Jų pagaminimui lėšas paskyrė amerikiečių švietimo departamentas ir Lietuvių Fondas.

LRTV

Lietuviai pasaulyje

— Visuomenininko premija, kurią kasmet skiria Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrija, šiemet paskirta kun. Dr. Pranui Gaidai - "Tėviškės Žiburių" redaktoriui Toronte. Premija \$ 500, jos mecenatas kun. Dr. Juozas Prunskis. Tokia premija 1979 m. buvo suteikta Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos pirmininkui Viktorui Laukaičiui.

— Birutė Pukelevičūtė laimėjo dienraščio "Draugo" dailiosios literatūros 31-ojo konkurso premiją \$ 2.000 už romaną "Devintasis Lapas". Čikagoje gyvenanti rašytoja B. Pukelevičūtė žinoma ir kaip aktorė, režisierė, o "Draugo" konkursą ji laimi jau ketvirtą kartą. Premija jai bus įteikta Clevelande koovo 20 d.

— Amerikos valstybės departamentas pranešė Lietuvių Bendruomenės valdybai, kad JAV geografinės žinyba naujai spausdinamuose žemėlapiuose atžymės Pabaltijo valstybių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos sienas, atskiriant jas nuo Sovietų Sąjungos. Tuo būdu Amerikos oficialiuose žemėlapiuose pabrėžiama, kad Pabaltijo valstybės neteisėtai okupuotos sovietinės Rusijos.

— VLIKO pirm. Kazys Bobelis pasuntė telegramą Amerikos prezidentui Reagan, išreikšdamas lietuvių pritarimą tvirtai ir teisingai Amerikos vyriausybės laikysenai prieš Lenkijos komunistų paskelbtą karo stovį ir smerkia Lenkijos valdžios vykdomus brutalius veiksmus prieš krašto gyventojus.

— VLIKO valdyba telegrama pranešė Amerikos delegacijai Madride, kur posėdžiauja Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencija, apie kun. Broniaus Laurinavičiaus užmušimą Vilniuje ir priminė, kad velionis buvo vienas iš dviejų dar neįkalintų Lietuvos Helsinkio grupės narių.

— Lietuvoje Valstiečių laikraštis gruodžio 17 d. pranešė, kad Telsiuose posėdžiaujantis teismas nuteisė tris vyrus, kurie 1980. X. 9 nužudė Luokės kleboną kun. Leoną Sapoką. Vienas žudikas - Jonas Sabaliauskas, 25 m., nuteistas mirties bausme sušaudant, Adomas Lukšas, 30 m., ir Danielius Mockevičius, 20 m. amžiaus, nuteisti po 15 metų kalėjimo.

— Balzeko lietuvių kultūros muzejus gavo iš Amerikos valdžios finansinę paramą suorganizuoti kursų jaunimui "Jaunimo žvilgsnis į lietuvišką kultūrinį lobį". To projekto tikslas - paskatinti jaunimą nuo 15 iki 21 metų amžiaus susidomėti lietuviškąja kultūra ją arčiau pažinti.

— New Yorke lietuvių atstovai dalyvavo surengtoje masinėje protesto demonstracijoje prieš karo stovio įvedimą Lenkijoje. Solidarumą lenkų tautai išreiškė demonstracijos metu kalbėjęs Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Marcelinas. Demonstracijoje dalyvavę lenkai jo kalbą sutiko ilgais plojtimais.

Lūžis Amerikos - Vak. Europos santykiuose

LENKIJOS KRIZĖ SUKĖLĖ NESUTARIMUS

Paskutinio meto įvykiai Lenkijoje JAV-bių ir jos sąjungininkų Europoje tarpe sukėlė įtampą, krizę ar net atnešė lūžį. Nuomonių skirtumą ypač padidino Vakarų Vokietijos kanclerio Helmuto Schmidt sutitikimai su Sovietų Sąjungos diktatorium L. Brežnevu, Rytų Vokietijos premjeru Erichu Honeckeriu ir JAV Prezidentu R. Reaganu. Tiek daug valstybinių pasitarimų bei pokalbių tiksliai kelių paskutinių savaičių bėgyje. Nenuostabu, kad pasaulinė spauda, radijas ir televizija šiuo reikalu paskelbė daugybę komentarų ir išskėlė nuogaštavimus.

Prancūzų įtakingas dienraštis "Le Monde", komentuodamas Lenkijos įvykius, pasakė, kad "nerami Lenkija visuomet sukelia Europai karo pavojų". "Lenkijos krizė išryškino faktą, kaip toli nuo vienas kito yra Amerikos ir Vakarų Europos NATO partneriai" - rašo "Washington Post", pridėdamas, kad "su Atlanto sąjunga kažkas netvarkoje".

Europiniai sąjungininkai susidūrė išpūdį, kad JAV-bės tikrai yra nepajėgios padėti Lenkijai jos politinės krizės metu. Prezidento Reagan paskelbtos sankcijos Lenkijai ir iš dalies Sovietų Sąjungai - uždraudimas nusileisti Amerikos teritorijoj rusų Aerofloto lėktuvams, strateginės reikšmės dalykų eksporto sustabdymas ir keli kiti nežymūs apribojimai, įskaitant kalėdinės žvakutės žiebimą Baltųjų rūmų lange sukėlė tik šypseną, lygiai kaip savo laiku dėl įkaitų Irane prez. J. Carterio patarimas "skambinti varpais".

Eilė spaudos komentatorių, įskaitant pačius žymiuosius ir buvusius užsienio politikos vadovus, pareiškė, kad Lenkijos klausimas buvęs Amerikos ir Anglijos vadų išspręstas jau 1946 metais, kai Lenkiją vakariniai sąjungininkai perleido Sovietų įtakon.

Paskutinį kartą Lenkija už pačių sąjungininkų buvo užrašyta Sovietams Helsinkio konferencijos metu 1975 metais. Dabar jau esą pervėlu ką nors daryti, o ir neįmanoma be karo prieš Sovietus. O kariauti nei Amerika, nei Vakarų sąjungininkai nenori, tuo labiau, kad nėra pasiruošę ir todėl nesą duomenų, kad vakariečiai tokį karą galėtų laimėti.

Tai gi nenuostabu, kad neturėdami reikiamo Amerikos užnugario, Vakarų sąjungininkai pradėjo eiti "savanaudišku keliu" ir dėl Lenki-

BRONIUS KVKILYS

Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

jos nuomonės diametrališkai išsiskyrė. Vakarų Vokietija, paskolinusi Lenkijai milžiniškas pinigų sumas, norėdama savo pinigus atgauti, dabartinį Lenkijos diktatorių generolą Jaruzelskį laiko dideliu Lenkijos patriotu ir visomis išgalėmis jo kietą režimą remia. Prezidentas R. Reagan ir dauguma Amerikos politikų jį laiko krašto išdaviku, kvieslingu", veikiančiu pagal Maskvos įsakymus. Tai gi vertinimas visiškai skirtingas; skirtingi ir santykiai.

Prancūzijos kairiųjų laikraščio "Nouvel Observer" komentatorius Michel Bosquet pastebi, kad dabartiniai Vakarų vokiečiai nori, kad kiti kraštai (pirmoje eilėje JAV) dėl jų krašto nepriklausomybės rizikuotų įsivelti į karą prieš Sovietų Sąjungą, tačiau jie nesą patys pasiruošę dėl savo sąjungininkų tai padaryti. Šioje srityje daug kas esą linkę eiti prieš keletą metų paskelbtu šūkiu "geriau raudonas, kaip lavonas".

Patys vokiečiai nurodo, kad reikią suprasti ir juos. Dabartinės Vakarų Vokietijos teritorija labai siaura. Jei Amerika joje pastatytų savo raketinius įrengimus, duotų gerą progą Sovietams pavartoti prieš Vak. Vokietiją savo branduolinius ginklus. Tokiu atveju vakariniai vokiečiai galėtų būti išnaikinti. O L. Brežnevas kaip tik ir pažadėjo nepulti raketiniais bei branduoliniais ginklais tų Europos šalių, kuriose nebus įruošti Amerikos raketiniai įrengimai.

Pastaruoju metu Vak. Vokietija labai glaudžiai susirišo su Sovietų Sąjunga ekonomiškai. Vokiečiai aprūpina rusus aukštos kokybės technologiniais bei fabriku įrengimais, dujų bei naftos tiekimo vamzdžiais, pirmacilėmis įmonių mašinomis, kompiuteriais, o rusai jiems teikia taip labai reikalingas dujas, naftą ir kitas retas žaliavas. Jau dabar kas ketvirtas vokiečio butas apšildomas rusų dujomis, o vokiečių pastangomis įruošus naujus dujotiekus, Vakarų Vokietija energijos tiekimo požiūriu bus visiškai priklausoma nuo Rusijos. Toki prekybiniai ryšiai esą "labai naudingi abiem šalim". Stai kodėl Vak.

Vokietija neparėmė JAV-bių, kad ir labai kuklių sankcijų Lenkijai ir Sovietų Sąjungai. Tenka labai apgailestauti, kad dabartiniai Vak. Vokietijos politikai šioje srityje neprisiminė savo laiku pasakytų Lenino žodžių, kad "kapitalistai turės būti pakarti jų pačių nusivyta virve" ... Kada nors vokiečiai šiuos žodžius atsimins, bet jau bus pervėlu.

Susidaro išpūdis, kad nuo 1972 metų, kai Amerika atsisakė privalomos karinės prievolės ir tuo būdu praktiškai kaip ir visiškai nustojo atsarginių karių armijos, be galo krito jos karinis autoritetas, ypač kai tuo pačiu metu Sovietai tikrai "pavyzdinai" ir smarkiai apsiginklavo visose karo srityse. Sakoma, kad jau nesą rimtų duomenų, ar Amerika kartu su savo sąjungininkais, ir norėdama įstengtų laimėti prieš Sovietus galima karą.

Tuo metu, kai Lietuvos rezistentai ir mūsų išeivijos politiniai vadai deda pastangas, kad būtų pasmerktas Molotovo - Ribentropo 1939 m. paktas, Europos politiniuose sluoksniuose pasigirsta vis daugiau priešingų balsų - esą galimas naujas Vokietijos - Sovietų Sąjungos paktas, panašus į 1924 m. tarp minėtų kraštų pasirašytą Rapallo sutartį ar į jau minėtą 1939 m. Stalino - Hitlerio paktą...

Panašia tvarka vis daugiau kalbama apie galimą Vakarų Vokietijos finlandizaciją, kurią pravedus Vakarų Vokietija gautų dabartinį Suomijos statusą, o po to gal ir būtų galimas Rytų ir Vakarų Vokietijos susijungimas - tiksliau - Vakarų Vokietijos prijungimas prie Rytinės, Sovietams laimint. Tai labai logiška. Atitolusi nuo Amerikos, Vokietija nebūtų Sovietams pavojinga.

Sekant paskutinius įvykius Lenkijoje, pavergtoms tautoms iškyla naujų nemalonių problemų: jos vis labiau yra pamiršamos. Tuo tarpu, kai JAV televizija, spauda, radijas yra tiesiog begaliniai perkrauta naujienomis iš Lenkijos, kad apie kitas pavergtas tautas ne užsimenama. Tai esą beveik "natūralu", nes jos jau seniai esančios "nurašytos" įvairiose pokario meto konferencijose, Helsinkio paktą įskaitant.

Bet jeigu apie pavergtas tautas ir būtų daugiau kalbama, paguoda iš to joms būtų labai nedidelė, juk apie Lenkiją tiek daug šnekama, demonstruojama, kartais tiesiog šaukiama, réikiama, o tačiau ar dėlto Lenkijai bent kiek geriau? Prezidento J. Carterio laikais svarbiausi JAV politikos vadovai buvo lenkai - Edmud Muskie ir Zbigniew Brzezinski; abu geri lenkai. Bet ar jie ką galėjo padėti Lenkijai?

= Zagrebo katedroje buvo iškilmingai palaidotas Romoje miręs Tikėjimo doktrinos kongregacijos prefektas jugoslavas kardinolas Franjo Šeper. Laidotuvėse šalia Jugoslavijos vyskupo, didelės tikinčiųjų minios, dalyvavo ir Jugoslavijos komunistinės valdžios atstovai.

● **Melbourn**o advokatas Frank Galbally - Lenkijai pagalbos komiteto pirmininkas, nuskrido į Romą ir Popiežiui Jonui Pauliui II įteikė pusantrą milijono dolerių nusiųsti į Lenkiją maisto ir vaistų.

● **Maskva**. Sovietų komunistų partijos sekretorius ir ideologas Mikail Suslov, 79 m., širdies priepuoliu mirė sausio 26 d. Sovietam antrą kartą užėmus Lietuvą, Suslovui vadovaujant į Sibiro mirtį buvo ištremita šimtai tūkstančių lietuvių ir sunaikintas Lietuvos laisvės kovotojų sąjūdis. Jis buvo pasakęs, kad bus Lietuva, bet be lietuvių. Tai baisus lietuvių tautos žudikas, daug kartų pralenkęs caro gubernatorių Muravjovą - korigą.

● **Vašingtonas**. Amerikos prezidentas Reagan pasikalbėjime su Los Angeles Times dienraščio korespondentui pareiškė, kad Sovietų vadai veda liuksusinį gyvenimą, net carai taip nespaudė žmonių, kaip šie komunistų vadai. Jie prie Juodosios Jūros turi savo vasarvietes, privačius lėktuvus, malūnparnius, specialias krautuves, sukūrė aukštą aristokratiją, skirtingą nuo masių. Prezidentas patvirtino programą per 5 metus apsiginklavimui skirti 1.500 milijonų ir pasakė, kad tie amerikiečiai, kurie abejoja Sovietų grėsme, tokie nepasitarnauja Amerikai.

● **Paryžius**. Ekonominė komisija praneša, kad Sovietų blokas Vakarų valstybėms prasiskolino net 90.000 milijonų amerikietišku dolerių. Vakarų paskolos leido sovietams pirkti maisto ir technologijos savo milžiniškai karo pramonėi. Leninas buvo pasakęs, kad godūs kapitalistai sovietam parduos ir virvę, ant kurios jie bus sovietų pakarti.

● **Vašingtonas**. Amerikos prezidentas Reagan suorganizavo lenkų tautai solidarumo pareiškimą dėl komunistų partijos paskelbto karo stovio ir tą programą sausio 31 d. perduos per satelitą pasaulio televizijom. Po 90 minučių bus parodytas filmas iš Popiežiaus apsilankymo Lenkijoje, dainuos solistai, solidarumą pareikš valstybių galvos - pats prezidentas Reagan, Didž. Britanija, Vak. Vokietija, Australija, Norvegija, Portugalija, Belgija, Liuksemburgas, Japonija, Kanada, Italija, Islandija ir Ispanija.

● **Roma**. Popiežius Jonas Paulius II vėl pradeda keliones - vasario 12 d. išvyksta 15.846 km kelionei aplankyti Vakarų Afriką, pradėdamas nuo Nigerijos.

● **Paryžius**. Nežiūrint Amerikos prezidento kvietimo pritaikyti Sovietų Rusijai sankcijas dėl Lenkijos karo stovio, ten panaikinus žmogaus teises, Prancūzija su Rusija pasirašė 25 metams sutartį dėl natūralių dujų gavimo. Vakarų Vokietija per 25 metus nutarė iš Rusijos nupirkti 300.000 milijonų kubinių pėdų dujų. Rusų dujas šildymui perka ir Austrija, Sveicarija, Olandija.

TĒVIŠKĒS AIDAI

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 20. Kituose kraštuose \$ 25. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

KLAIPĖDOS BAŽNYČIA GRAŽINTI KATALIKAMS!

ALK Federacijos XV Suvažiavimas Melbourne nutarė peticijai rinkti parašus ir ją pristatyti Australijos Senatui, kad užsienio reikalų ministeris prašytų Maskvos gražinti Klaipėdos lietuviams katalikams Marijos Taikos Karalienės bažnyčią, kurią komunistų valdžia 1960 m. Kruščiovo įsakymu atėmė ir ją paverė koncertų sale. Parašus peticijai renka Federacijos įgaliotiniai, Melbourne ir skautų Džiugo tunto štabo nariai.

Lietuvoje 1979 m. buvo renkami parašai Sovietų vyriausio prezidentui pirminkui Brežnevui dėl gražinimo Klaipėdos bažnyčios. Nežiūrint KGB saugumo teroro, buvo surinkta 148.149 parašai. Visos peticijos buvo įrašytos į knygą, susidedančią iš 1.589 puslapių, įdėtos ir 56 dokumentinės nuotraukos. Pareiškime Brežnevui priminė, kad anksčiau peticijas buvo pasirašę 3.023 tikintieji, kitą kartą 10.241, bet jokio atsakymo negauta iš valdžios.

Komunistų valdžia Lietuvoje 1956 m. buvo davusi raštišką leidimą pastatyti bažnyčią dar ir dėl propagandos, nes į Klaipėdos uostą atvyksta užsienio jūrininkų. Bažnyčiai pamatus 1957 m. birželio 30 dieną pašventino vyskupas Petras Maželis, dalyvaujant kelioms dešimtims tūkstančių tikinčiųjų. Statyba truko 4 metus, per kuriuos Lietuvos tikintieji suaukojo didžiulę sumą - apie 3 milijonus rublių! Bažnyčia buvo baigta 1960 m., įvestas apšildymas, grindys išklotos parketu, pastatyti 3 altariai, iškabin ti meniški 14 alebastriniai Kristaus kryžiaus kelių paveikslai, įrengti vargonai. Prieš bažnyčios pašventinimą, ją dedikuojant Marijai Taikos Karalienei, klebonas kun. Liudas Povilonis su padėjėju kun. Broniu Burneikiu buvo suareštuoti ir nuteisti, taip pat ir inžinieriai, dirbę prie bažnyčios statybos. Pati bažnyčia buvo paversta į koncertų salę. Komunistai nugriovė bažnyčios bokštą, nuo fasado nuvertė Marijos Taikos Karalienės statulą, sunaikino Kristaus mozaiką, išgriovė altorius, išėmė langų vitražus. Klaipėda turi 170.000 gyventojų ir kasmet miestas auga, o katalikams tepalikta tik maža bažnytelė, kuri jokiu būdu negali sutalpinti tikinčiųjų.

Apie daromą Lietuvos katalikams skriaudą, tikintieji rašė į Maskvą Sovietų aukščiausio prezidento pirminkui Kruščiovui, tačiau jis negynė žmogaus teisių. Jau virš 20 metų Klaipėdos tikintieji turi kęsti skriaudą, kai komunistų valdžia pamynė tikinčiųjų lietuvių teises. Peticija Australijos Senatui stojame reiklauti Klaipėdos bažnyčios gražinimo. Surinkus parašus, peticijas įteikti savo valstijos Senatoriui, o Viktorijoje jas įteiks Federacijos Valdyba. Ginkime žmogaus teises, religijos laisvę Lietuvoje!

PD

Trys sveikinimai per Vatikano radiją

Iš Brazilijos mus pavėluotai pasiekė keli sveikinimai, kuriuos vietos lietuviai ir brazilai prašo Vatikano radijo bangomis perduoti lietuviams krašte, Sibiro kalniam, jaunimui. Pirmasis sveikinimas yra skirtas tėvynės kankiniam, lietuviams belaisviams Sibiro priverčiamųjų darbų stovyklose. Štai jis:

Brangusis tėvynės kankiny, kai laisvasis pasaulis džiaugiasi Kalėdų šventėm ir naujųjų metų išvakarės mum neša viltį atgauti užslopintą mūsų Tėvynės laisvę, mes, Brazilijos lietuviai, jungiamės mintimis su Tavim, Brangusis Tėvynės Kankiny. Kai Kalėdų naktį džiugiai gaudžia varpai, skelbdami gimusį Atpirkėją, prisimename, kad Tu regi tik šaltas kameros sienas. Ir tą valandą nors minti-

mis esame su Tavimi, ir kartu - Tu ir mes, - prisimename, kad Tėvynė yra nemari. Nei kalėjimai, nei tremtis, nei žmogaus laisvės atėmimas nesustabdys kovos už Tėvynės laisvę. Sveikiname Tave ir Tau siunčiame nors mažytį mūsų saulės spindulėlį. Kartu dalinamės viltimi, kad Tėvynė, už kurią Tu aukoji savo gyvenimą, vėl bus laisva - Pasirašė Brazilijos lietuviai.

Antras sveikinimas, kuris Vatikaną pasiekė iš Brazilijos, yra skirtas visiems lietuviams tėvynėje. Jį pasirašė brazilai tikintieji, Sao Paulo šv. Kazimiero lietuvių parapijos lankytojai, Lietuvos ir lietuvių bičiuliai. Brazilai tikintieji sveikiname pažymi, kad jiems yra gerai žinomi lietuvių patiriami sunkumai

ir meldžia Viešpatį, kad suteiktų jiems drąsos, stiprybės ir ištvermės. Būkite tvirti tikėjime, rašo brazilai kreipdamiesi į lietuvius, nes tikėjimas sudaro ne tik asmeninį, bet ir tautos gyvenimo pamatą. Kas neturi tikėjimo, neturi vilties, o kas neturi vilties, negyvena.

Trečiuoju sveikinimu Sao Paulo Palangos vietininkijos lietuviai skautai ir skautės kreipiasi ypač į Lietuvos jaunimą, linkėdami, kad Kristaus Gimimo šventė dar daugiau pagyvintų tą šviesą, kuri nušviečia kelią į taip trokštamą laisvę. Lietuviai skautai ir skautės Kalėdų proga atnaujina savo ryžtą kelti vis aukščiau laisvės žibintą ir meldžia gimusį Atpirkėją, kad padėtų visiem lietuviams eiti broliškos meilės keliu, tos meilės, kuri yra tiesos ir teisingumo šaltinis. Kristus gyvenantis mūsų širdyse, rašo skautai Lietuvos jaunimui, te-laiko mus vienybėje!

LRTV

SYDNEJUS

Į LITUANISTINIUS KURSUS!

Sydnejaus Lituanistiniais kursams kaip ir visur kiekvienų metų mokslo pradžioje iškyla svarbi problema: kaip surinkti daugiau studentų į kursus. NSW Švietimo ministerija reikalauja, kad kiekvienoje klasėje būtų nemažiau 15 mokinių.

1981 m. H.S.C. - gimnazijos matrikuliacijos egzaminus laikė 4 kandidatai ir jie gerai išlaikė egzaminus: Vida Vilūnaitė, Algis Bernotas, Julija Stašionytė ir Raimundas Staitis.

1982 m. pamokos Sydnejaus Lituanistiniuose kursuose prasideda vasario 13 d., šeštadienį, 9 val. ryto, Ashfield Boys High School, Liverpool Road, Ashfield. Užsiregistruoti vasario 6 d. nuo 9 val. iki 11 val. ryto. Mokytoja Aldona Janavičienė (Vesčiūnaitė) lauks senų ir naujų studentų. NSW Švietimo departamento paskirtos egzaminatorės Lietuvos kalbos dviem kursams yra Elena Jonaitienė ir Vida Kabailienė. Tikimės, kad šis atsisaukimas pritrauks daugiau naujų mokinių.

Nepraleiskime šios aukšinės progos, kai pati valdžia pripažįsta lietuvių kalbą gimnazijos matrikuliacijos pažymėjimuose ir labai skatina, kad lietuvių tėvų jaunimas gerai išmokyti savo tėvų kalbą!

Vida Kabailienė

Džiugo Tuntas

Tunto Štabo posėdis vyko sausio 26 d. vakare Parapijos Namuose pas tunto divasios vadovą kun. Pr. Dauknį, pirminkavo tuntininkas s. Henrikas Antanaitis, buvo susirinkę visi tunto vadovai ir Skautų Tėvų komiteto pirm. Ailgis Bertašius. Praėjusios stovyklos Gilwell Parke viršininkė v.s. Danutė Čižauskienė ir jos štabas pateikė pranešimus apie stovyklą, kuri gerai pasisekė savo įdomia programa ir jos pravedimu. Buvo užsiregistravę 45 stovyklautojai, bet stovyklos gale jau buvo 109 skautai ir skautės. Australų skautų Gilwell Park stovyklos viršininkas buvo pareiškęs, kad lietuviai stovyklą paliko švaresnę ir gražiau sutvarkytą, negu ją buvo gavę. Stovyklos aprašyme buvo klaida: skaučių pastovyklė vadovavo ne D. Beržanskaitė, bet Danutė Špokevičiūtė ir jos padėjėja Akvilė Stasiūnaitė.

Tuntininkas prašė visus draugininkus iki sekančio posėdžio paruošti šių metų savo veiklos planą ir posėdžiui patvirtinus, jį išdalinti skautų tėvams, kad žinotų kas ir kada yra daroma. Nario mokėstis paliktas tas pats po \$ 10 nuo šeimos. Tėvų komiteto pirminkas prašė, kad visi skautų tėvai prisidėtų prie darbų, kai ruošiamas balius ar kas kita daroma. Numatyta tuntu pagaminti 200 "T-Shirts" marškinukus prie darbo uniformos ir visam Rajonui specialybių ženklukus, tuo reikalu tuntininkas tarsi su Rajono vadija.

Vasario 16 minėjimo pamaldose tuntas dalyvauja uniformuotas. Sv. Kazimierą - Lietuvos skautų Globėją minėsime vasario 28 d., tuntas aktyviai pasiruos pamaldoms skaitymais, giesmėm, maldom, o po pamaldų vyks Kaziuko mugė Lietuvių Namuose. Skautų tėveliai iš anksto prašomi tai mugei pagaminti kepinį.

Etninė skautų stovykla vyks Latvijos stovyklavietėje Kilmore kovo 26-28, dalyviai nuo 14 m. amžiaus. Vidas Sadauskas yra mūsų tunto atstovas Etninių skautų komitete. Rajono vadija pavedė mūsų tuntu suorganizuoti Rajono stovyklą 1983 m. sausio pradžioje. Rengimo

komitetą čia pat sudarė: H. Antanaitis, P. Kružas, A. Milvydas, M. Špokevičienė, N. Ramanauskas, A. Šimkus, A. Bertašius ir kapelionas, vasario 2 d. susirinko pirmam posėdžiui. Tunto Štabo posėdis vyko kovo 23 d. 6.30 val. pas kapelioną, kuris draugininkams išdalino lietuvių sąžinės belaisvių sąrašus susipažinti ir draugovėms pasirinkti kuriuos kalinius globos - parašyti jiems po atviruką, taip pat parinkti parašų peticijai dėl Klaipėdos bažnyčios gražinimo. Prie kavutės buvo aptarta dar daugiau detalių. PD

ALK FEDERACIJOS VALDYBA PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Sausio 18 d. posėdyje XV-tame ALK Federacijos Suvažiavime Melbourne išrinktieji Valdybos nariai pasiskirstė pareigomis: pirminkas - Valentinas Čižauskas, vicepirminkė - Halina Statkuvienė, sekretorė - Vida Vaitiekūnienė, išdėtininkė - Elvyra Šemetienė, parengimų vadovai - Vincas Zemaitis ir Eduardas Marganavičius, nariai - Juozas Keblys ir Juozas Jurgelaitis.

Visi Federacijos įgaliotiniai Valdybos yra nuosirdžiai prašomi ir toliau eiti savo įprastus pareigas.

Posėdyje buvo sudaryta ir priimta 1982 metų piniginė sąmata.

Melbourn Dainos Sambūris kviečia visus į linksmą

UŽGAVENIŲ BLYNŲ VAKARĄ

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

vasario 20 d. šeštadienį 7 val. vak.

Nuotaikinga muzika, turtinga loterija, daug gražių blynų.

Bilietus užsisakyti pas Vincą Žiogą darbo dienomis telef. 458 1102, savaitgaliais Lietuvių Namuose telef. 328 1560.

Bilieto kaina \$ 7.

Melb. Dainos Sambūrio V-ba

„Ateities“ įnašas į Liet. kultūrinį gyvenimą

Prano Pusedežio paskaita „Ateitininkų Dienos Jubiliejinėje Akademijoje Melbourne Lietuvių Namų Bendruomenės menėje 1981. XII. 28.“

(Tęsinys)

Sias savo koncepcijas Salkauskis perkėlė į savo sukurtą at-kų ideologiją. Ateitininkija, Salkauskio supratimu, yra pilnutinės pasaulėžiūros ir pilnutinio gyvenimo sąjūdis, siekiąs keisti lietuvių tautą pagal Kristaus dvasią, vengiąs betkokių kraštutinumų bei perdėjimų ir dėl to geriausiai išreiškias krikščioniškąją mintį. Po Salkauskio at-kų ideologijos plėtojimą tęsia A. Maceinos veikalai.

Kun. Stasys Yla, kurio medžiaga daugiausiai naudoju šioje paskaitoje, at-kų sąjūdį vadina revoliucija. At-kams gimstant, pasaulyje siautė visa eilė revoliucijų: materialistinė - išaugusi iš Markso ir pritaikinta rusų komunizme, biologinė - išsivysčiusi iš Darvino ir savo viršūnę pasiekusi nacių rasizme, psichologinė - iškėlusius Freudo panseksumą ir psichoanalzę.

Pagaliau ir mūsų tautoje revoliucijų netrūko. At-kai buvo tik jų tęsinys. Prisiminkime Daukšos - Giedraičio tautinės kultūros revoliuciją atstatyti Lietuvos dvasinį nugarkaulį, grąžinti religinę vienybę, iškelti savo kalbos bei rašto vertę, Valančiaus švietimo ir blaivinimo revoliuciją, ir pagaliau at-kų rezistencinis sąjūdis prieš rusiškąjį nihilizmą ir prieš saviškių politinį - pasaulėžiūrinį radikalizmą. Ta revoliucija, kurios pradžia galime laikyti Šliupei išpuolius „Aušroje“, užtruko apie 50 metų, iki maždaug Moksleivių at-kų sąjungos uždarymo Lietuvoje 1930 m.

„Ateities“ žurnalo ir sąjūdžio 70 metų jubiliejaus proga ir savo temoms rėmuose radau reikalo kiek ilgėliau sustoti prie ateitininkijos

lopšio, nes, mano nuomone, šio sąjūdžio gimimas yra vienu iš didžiausių įnašų Lietuvos kultūriname gyvenime. Kai nepriklausomybės pradžioje vieni rūpinosi žeme (pienu ir linais) kai antri valdė policiją ir kalėjimus, at-kų rūpestis ypač kreipėsi į kultūrinius barus, at-kų jaunimas labiau veržėsi į šviesą, negu į tarnybas.

Dovydaičio žodžiais tariant: „Mes at-kai savo uždavinį atliksime tik tuomet, kai savo gyvenimu parodysim, kad mes ne toki, kaip kiti, kad mes vadovaujamės kitokiu mokslu, kitokiais principais, klausomės kitokio Mokytojo, siekiame kitokio tikslo“. Tas at-kų kitoniškumas kaip tik ir paliko Lietuvos kultūros istorijoje ryškius pėdsakus.

Po 1926 m. perversmo Lietuvoje įsigalėjus autoritetiniam režimui, buvo ugdomas „duoninio lietuvio tipas“, kad jis išsižadėtų savo pilietinių teisių ir savo nuomonės, o būtų patenkintas tikta sočiu gyvenimu. Nedaug ir tada atsirado iš at-kų, kurie nuėjo su autoritetiniu režimu uždainavę:

Sudiev idėja, taip susidėjo, —
Turiu nuo jūsų maut ...
Tėnai tarnybą man pažadėjo —
Einu tautininkaut ...

Tačiau dauguma at-kų liko ištikimi savo idealams. Liko ištikimi savo kaip inteligento pašaukimui, kuris, pagal Salkauskį, yra kultūrinė pažanga per save realizuojant idėjų gyvenime. Čia nepaprastai didelis nuopelnas „Ateities“ žurnalo, kuris per 70 metų išugdė Lietuvoje ir išėivijoje gausius kadrus tų ateitininkijos idėjų realizuotojų, palikusius ir paliekančius ryškius pėdsakus mūsų tautos kultūrinėje

dirvoje. Žurnalo nuopelnai neatskiriamaai susiję su ateitininkų sąjūdžio nuopelnais, iš „Ateities“ ir per „Ateitį“ kilusios ir tebekylančios pasireiškiančios gyvenime yra ryškūs įnašas Lietuvos kultūros istorijoje ir dabartyje.

Bandykite eiti prie konkrečių faktų.

Ateitininkijos įtakoje Lietuvos tautinis atgimimas buvo susietas su religiniu atgimimu ir tuo lietuvių tauta idėjiškai atsiskyrė nuo rusų nihilistinės ideologijos. Ta tautinio ir religinio atgimimo siekių neišskiriama draugystė yra nemažiau ryški ir dabartinėje pavergtoje Lietuvoje pogrindžio veikla ir pogrindžio spauda, siekiant laisvės. Mus nepasiekia žinios, ar at-kų organizacija veikia bolševikų okupacijoje, bet lietuvių inteligentų drąsus pasireiškimai kovoje už tautos ir religijos laisvę, aiškiai byloja, kad ateitininkiškos idėjos ten yra gyvos.

Ateitininkija kūrybinio darbo idealu laiko taikos kūrybos dvasią, tačiau gyvenimo tikrovei pareikala vus at-kai yra parodę ir herojiškumą. Nepriklausomybės kovų metu 1919-1920 metais tėvynės ginti at-kai išėjo iš gimnazijų ištisomis klasiėmis. Pirmoje Karo mokyklos laidoje 80 procentų buvo at-kai. Apdovanotų Vyčio kryžiumi sąrašuose taip pat visa eilė at-kų. Nepriklausomybės kovose už Lietuvos laisvę žuvusių ateitininkų tarpe yra 21 karininkas ir žymiai didesnis skaičius žuvusių savanorių.

Rezistencinėje partizanų kovoje 1945-52 metų kovoje, kuri iš mūsų tautos brolių pareikalavo milžiniško aukų skaičiaus (manoma, kad žuvo apie 30.000), daug at-kų buvo jų eilėse. Paminėsiu tik Lietuvos partizanų vadą Juozą Lukšą - Daumantą - Skrajūną - Miškinį, kuris 1948 m. prasiveržęs iš

Lietuvos į laisvąjį pasaulį atnešė šv. Tėvui Lietuvos tikinčiųjų laisvą ir knygoje „Partizanai už geležinės uždangos“ aprašė lietuvių tautos Dovydaičio, Salkauskio, Maceinos iškeltos idėjos, per ateititos karžygišką kovą už laisvę. Paminėtinas taip pat Julijonas Butėnas, kuris iš Vakarų Europos grįžo į Lietuvą, kad būtų kartu su kovojančiais broliais, ir ten žuvo 1951 m.

Dviejų okupacijų sąvartoje iš nukankintų at-kų negaliu nepaminėti vysk. M. Reinio, vysk. V. Borisevičiaus, kurie buvo apkaltinti kaip Lietuvos rezistencijos idėjiniai vadai ir nužudyti. Ateitininkijos tėvas prof. Pr. Dovydaitis, miręs Sibiro tremtyje ir ligi pat mirties nenustojęs ateitininkiškos apasaltavimo dvasios. Toliau - dr. Ignas Skrupskelis - XX Amžiaus redaktorius, Jonas Staupas - at-kų federacijos generalinis sekretorius, J. Masiliūnas - sendraugis at-kų pirmininkas, dr. J. Valatka - buvęs sendraugis pirmininkas, ir daugelis kitų. Tų vyrų herojiškumą valnikuoja Sibiro tremtinių mergaičių maldaknygės dvasia.

Ateitininkijos pastangomis Lietuvoje buvo iškelta socialinė Katalikų Bažnyčios doktrina, ir tuo buvo paruošta dirva drąsloms socialinėms reformoms, iš kurių vaizdžiausia kun. Myk. Krupavičiaus įvykdyta epochinė žemės reforma. Voronežo at-kų socialinio klausimo studijos buvo tęsiamos nepriklausomoje Lietuvoje. Kaune ir kituose pramonės centruose buvo organizuojami krikščionys darbininkai, kurie turėjo darbininkijoje vyraujančią padėtį. To dėka dirbantieji nebuvo prarasti Bažnyčiai, ar tik ne dėl to 1940 metais į Lietuvą atplūdęs bolševizmas Lietuvos komunistų partijoje terado tik vieną kitą lietuvių tarp žydų ir kitų svetimauciu?

(Bus daugiau)

Atsinaujinimas pagal Vatikano II-ąjį Susirinkimą

Mintys iš kun. Petro Butkaus, MBE, paskaitos ALK Federacijos Suvaziavime Melbourne

Kalbama apie sugrįžimą prie Evangelijos. Išsireiškimas kiekvienu atveju nėra tikslus. Galima grįžti tik į ten, kur jau kartą būta, tačiau niekas Evangelijoje nėra buvęs. Mes negalime grįžti prie Evangelijos, nes jos dar nebuvome pasiekę. Krikščionybė šiandien nėra tas gėris, kurio didžiųjų vakarinių mirties grumtynių valandą ieškome, o Gėris, kurio mes nenorime priimti. Krikščionybė nepriklauso praeičiai, jai gal priklausys ateitis. Ji nėra sena, iš mados išėjusi, nėra sudėvėjusi, išsekusi ar mirusi, kaip daugelis nelaimingųjų yra bandę tvirtinti. Evangelija yra nekalčiausias ir naujusias dalykas pasaulyje, daugiau negu modernus, nes iš viso dar nepradėtas, dar vos paliestas gėris - greičiau viltis negu liūdesys.

Kaip Zodis, Evangelija turi devyniolika šimtų metų, kaip praktikuojama tikrovė — turi būti dar pagimdyta. Milijonų milijonai žmonių sakėsi esą krikščionys, tačiau mes turime pilną teisę dar laukti pirmosios krikščioniškos tautos pasirodymo, nes pasaulio istorija - ypač Europos istorija, praslinkus penkiolikai šimtmečių po to, kai Europos kontinentas galutinai priėmė krikščionybę,

Sir George Peel žodžiais tariant, teliko pasaulio papiktinimas ir paradoksas, nes Europos istorija iki šiol tebuvo vien kraujo ir skerdynių istorija. Ar neseniai milijonai žmonių kraujo ir ugnies raidėmis patvirtino, kad žemėje nėra jokių krikščionių!

Yra kažkas lemtinga žmonijos istorijoje, kad kartas nuo karto, gal šimtmečių bėgyje žmonija tarsi pasimeta: lieka be idealų ir be vadų, ir be dievų - ypač be Aukščiausiojo Dievo, be tikrojo Viešpaties. Tai yra mūsiškai tarama dvasinė krizė ar tamsa, kurioje tarsi užgęsta žvaigždės, kurios rodytų kelią, ypač užgęsta žvaigždės žmonių širdyse. Bet žmogus negali būti be Dievo, kaip vaizdžiai kinų rašytojas Pearl Buck savo knygoje „Revolucionierius“ aprašo, kaip revoliucijos vadai išdaužo bažnyčioje visus Dievo paveikslus, jų stalus, bet išėidami toje pat vietoje pakabina savo vado paveikslą ir liepia jį garbinti.

Kai žmogus netenka Dievo, jis priartėja prie gyvūno. Vietoj tikrojo Dievo jis pasistato stabus, arba vietoj tarnauti idealui, jis tarnauja pats sau, arba garbina beato-dairišką turtį siekimą ir kūno jausmų malonumą, net moralinį palaidumą. Tokių krizės laikotarpių jau daug atrodo yra mačiusi mūsų senutė žemė. Šv. Raštas mums

rusako, kad viename tokiaime laikotarpyje buvo žemė tvanas, kitame - žuvo Sodoma ir Gomora. Daug yra atsitikimų, kai ir Izraelio išrinktoji tauta nusigręžė nuo tikrojo Dievo, sulaužė Sendorą ir emė garbinti dirbtinus stabus - kai skaitome šiandien Išėjimo knygoje - Šv. Rašte - Viešpats sako: „Nedirbsi sau stabų, nė ko nors panašaus, nesilenksi jiems ir jų negarbinsi, nes aš Viešpats tavo Dievas esu pavydus“.

Bėgimas nuo Dievo darosi mūsų laikų liga. Kaip daugelis yra netekę džiaugsmo tarnauti Dievui ir branginti dieviškus dalykus. O šitas pasinėrimas į grynai žemiškąjį gyvenimą yra ne kas kita, kaip traukimasis nuo Dievo. Daugybė žmonių nieko daugiau nenori žinoti, tik darbą, pasilinksminimus, malonumų ieškojimą, sportą, grynai šio pasaulio reikalus. Bodejimas Dievo nustatyta tvarka, jos nepaisymas savo asmeniniame, šeimos ir visuomenės gyvenime, veda prie skilimo nuo Dievo.

Prie bėgimo nuo Dievo, Jo nustatytos tvarkos, šiandien žmogų lenkia technika, kinas, televizija, didžioji industrija, kelionių ir pasilinksminimų įmonės, daug kur ir klaidingai suprastas mokslas, mokyklos, knygos, didžioji spauda, skleidžianti laicistinę dvasią. Ir kaip daug tokių randasi, kurie bėga nuo Dievo!

Bėgimas nuo Dievo visada reiškia nelai-

Prieš 30 metų apie 10.000 lietuvių pajudėjo iš Vokietijos DP stovyklų ir įsikūrė Australijos žemynė. Daugumas lietuvių po sunkios bei vargingos pradžios įsikūrė neblogai, susirasdami geresnio darbo ir savo naujais namais papuošė Australijos miestų gatves.

Metams nesulaikomai bėgant į priekį, mus visus jau pasivijo arba pradeda pasivyti pensininkų amžius ir senatvė. Adelaidėje, Melbourne ir Sydnejuje beveik kas savaitę ką nors palydime prie amžinybės vartų ir mūsų buvę draugai iškeliauja jau negrįžtamai.

Su kiekviena mirtimi mūsų gretos mažėja, bet darbas parapijoje ir bendruomenėje pasilieka tas pats. Kiekvienas sulaukęs senesnio amžiaus turėtų pasirūpinti, kad po mūsų mirties išliktų gyvos mūsų parapijos, mokyklos, lietuviškoji spauda, jaunimo organizacijos ir bendruomenė.

Mes turėtume pasirūpinti, kad mūsų sunkiai uždirbtas turtas nebūtų praloštas arklių ir šunų lenktynėse, netektų svetimiams arba net okupantui.

Sovietinis okupantas, nuo kurio mes turėjome palikę namus bėgti, vėl tiesia ranką ne tik į mus, bet ir į mūsų išgytą turtą. Jie pajuto, kad daug mūsų žmonių, būdami prietaringi, miršta nepalikdami jokio testamentu ir turtas tenka valdžios išdui. Okupantas pradėjo Amerikoje, Kanadoje, o dabar jau ir Australijoje ieškoti mūsų žmonių palikimų, neva tai giminėms Lietuvoje.

Lietuviai, latviai, estai, gudai ir ukrainiečiai mirdami palieka, kaip sakoma "karalienė", milijonus dolerių. Šitie pinigai rusams reikalingi vesti propagandai prieš Vakarų valstybes ir mus pačius, nes tai tvirta užsienio valiuta.

Palikimams išgauti jie Amerikoje ir Kanadoje sudarė advokatų firmas, kurios užveda bylas teisme, reikalaujant palikimo tikroms ir netikroms giminėms sovietų Rusi-

mę, nuostolį, didžiausią pavojų, net amžiną mirtį. Nereikia norėti greito atsivertimo. Tai gali padaryti tik Dievo malonė. Dar Lietuvoje susirūpinęs gyvąją dvasią mūsų iškilusis prof. Salkauskis jau sakė: lietuviams trūksta religinio entuziazmo, tvirto pasiryžimo, pasiukojimo. Mažas religinis supratimas, praktinis nenuoseklumas religijos dalykuose, beveik visiškai neatsparumas religijai ardančioms veiksmams, tai ir yra, sakė jis, gyvosios dvasios stoka. Tai stoka doktrinalinio susipratimo, aktyvumo ir kūrybiškumo. O ir veiklumas dažnai neturi religinės atramos, pas vienus jis eina iš prigimtinio gėrimo, pas kitus - apdengtas asmeninės garbės ar naudos.

Visi lietuviai krikščionys. Visi pripažįsta Dievą, bet ne visi Jį išpažįsta. Beveik visus juos galėtume vadinti vienu vardu - liberalai. Iš jų vieni yra politiniai liberalai, nepripažįstą krikščionybę viešojo vaidmens. Privaciai ir asmeniškai jie atiduoda, kas jai priklauso. Kiti neatlieka jokių religinių aktų, bet to nedraudžia savo šeimai. Kiti dar sako pačios religijos neneigia, bet netiki į Kristų arba nepripažįsta Bažnyčios ir kovoja prieš "klerikalizmą". Tokie katalikai ir mes čia daugumoje esame - luošai, tik karo audrų sužaloti, išardytų šeimų supainioti. Negalime jų išsižadėti, nes jie priklauso pakrikščytos tautos bendruomenėi, jie yra mistinio Kūno

TURTAS OKUPANTUI

jos užimtuose kraštuose.

Sovietinis okupantas visose lietuvių kolonijose turi paskirtus tarybinės valdžios įgaliotinius - rezidentus, kurie smulkesnių agentų pagalba surenka reikiamas žinias apie kiekvieną "liaudies priešą". Kam nors mirus, greit prisistato sovietinės valdžios advokatai su "giminių" įgaliojimais ir tariamų "liudininkų" parodymais.

Štai keletas pavyzdžių iš Kanados ir Amerikos lietuvių spaudos.

Kanadoje mirė Jonas Novickis. Greit prisistatė jo "dėdė" Vladimir Novikov iš Odesos su liudijimais, kad jis yra mirusiojo tėvo brolis, nors faktiškai jo tėvas jokio brolio Odesoje neturėjo. Rusai gavo \$ 200.000 dolerių.

Mirė vienas latvis. Tuoj prisistatė jo "pirmoji žmona". Tik teisme paaiškėjus, kad jis, apleisdamas Latviją, teturėjo tik 16 metų amžiaus ir teisiniai negalėjo būti vedęs. Apgavikai su sovietų pagalba sekantį rytą išskrido atgal į Maskvą.

Amerikos lietuvių laikraštis "Sandara" rugsėjo 7 d. rašo: "Brocktone mirė lietuvis mokytojas Edvardas Savickas, nepalikdamas testamentu. Jo turtas 175.000 dolerių. Iš Lietuvos prisistatė Marijona Kiverienė ir jos dukterė Ona Jasovienė per sovietų advokatus reikalaujamos palikimo. Okupanto valdžia net leido joms atvažiuoti į Ameriką ir liudyti teisme. Amerikiečių teisėjui užklausus motinos ar ji gaus to palikimo pinigus iš sovietinės valdžios, atsakė gerai nežinanti. O dukterė paaiškino, kad gaus kuponus - korteles, kur galės nusipirkti cukraus ir miltų".

Panašūs dalykai jau prasidėjo ir Australijoje. Jau atvyko iš Lietuvos sovietiniai advokatai ir lanko visas lietuvių kolonijas, rinkdami žinias apie mirusius šio krašto lietuvius. Jie jaučiasi labai išdidžiai

ir arogantiškai, nes sakosi atstovaujant Tarybų valdžiai, kuri tik viena tesanti legali, nes pagal sovietų kodeksą, tame krašte, kur veikia komunistų partija ar sovietiniai konsulatai, to krašto valdžia yra nelegali. Mūsų Lietuvių Bendruomenės vadovybė taip pat esanti neteisėta, nes pagal jų supratimą mes turime klausyti tik iš Vilniaus mum paskirtų tarybinės valdžios įgaliotinių - rezidentų.

Šitie rezidentai taip pat jaučiasi išdidžiai. Jie dažnai bando vadovauti kam nors, o paklausus kieno naudai jie dirba, tuoj grasina teismais. Jie yra gerai paruošti, nes dažnai važiuoja į Lietuvą ar Latviją ne "giminių" lankyti, bet į Tarybinių veikėjų įvairius kursus.

Kad svetimiams agentams būtų sunkiau surinkti apie mus žinias, mes turime būti daug atsargesni su visais "svečiais". Napasakokite nei apie save, nei apie savo draugus, kur jie Lietuvoje gyvena, ką dirbo ir kokius turtus čia įsigijo. Kad jūsų turtas nepatektų okupantui, sudarykite pas advokatą aiškius testamentus.

Žmonės daugiausia testamentų nesurašo iš gėdos. Norėtų, jeigu leistų, savo turtą į kapus kartu

pasiimti, kad tik kitam neliktų. Dar kiti nerašo iš tamsumo. Būdami prietaringi jie galvoja: surašius testamentą jau bus mirtis už durų. Netiesa! Aš pats sudariau testamentą prieš 22 metus ir, ačiū Dievui, dar šiandien gyvas ir sveikas.

Jūsų tėvai ar broliai iškentėjo Sibire pragaro kančias ir jūs nebijote, kad jūsų turtas teks okupanto budeliams. Nebijokite savo turto užrašyti savo giminėms, nepamiršdami savo parapijos ir bendruomenės organizacijų. Lietuvos sąžinės kaliniai Rusijos koncentracijos lageriuose nuliūstę, jeigu dėl pavydo lietuvių turtas tektų okupantui, Neklausykite tų žmonių, kurie sako, kad reikia komunistams padėti išsilaikyti valdžioje. Padėkite tiems, kurie komunistų kalėjimuose kenčia dėl Lietuvos laisvės ir žmogaus teisių.

Tie, kurie šaudė mūsų brolius partizanus ir vežė į Sibirą mūsų tėvus, nėra mūsų "broliai". Jie yra okupanto tarnai. Mūsų broliai yra ties, kurie kovoja už Tikėjimo ir Lietuvos Laisvę!

Lietuvoje per sovietinius rinkimus "draugai" rėkdavo: Nei vieno balso liaudies priešams! Mes dabar sakykime: Nei vieno cento okupantui iš mūsų palikimų!

Pov. Norkus

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra: — Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių kultūrinės apraškas.

Fondą stiprinsime ir jį ugdysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašdami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

AL Fondo Valdyba

dalis - Kristaus paveldėjimas. Jūs reikia sukrikščioninti.

Visus baugina šių dienų pasaulyje augęs nukrikščionėjimas. Kartais pasijuntame tik mažu būreliu - kurie sekame Kristų ir Bažnyčią ir jai esam atsidavę, o pasaulis eina savo keliu, lyg krikščionybės visai nebūtų. Tikintieji tik salėle plačiame pagoniškos dvasios okeane. Ar iš viso Bažnyčios paskirtis dar galioja šiam pasauliui, ar ji tą pagoniškąjį humanizmą apkrikščionys, perauklės, ar jos rolė pasauly pasibaigs, kaip priešai jai pranašauja?

Bet ir čia kyla klausimas, kaip mes suprantame Bažnyčią. Jei mes manytume, kad Bažnyčia yra tik vyskupai, kunigai - tai iš tikro reiktų nusiminti, nes Bažnyčiai tų kunigų vis mažėja, o kai kur katastrofiškai jų trūksta. Bet Bažnyčios esmė yra kita. Bažnyčia nėra tik vyskupų ir kunigų reikalas, bet visų Dievo žmonių. Visi pakrikščytieji yra Kristaus Kūno nariai, ir visi turi savo pareigas joje.

Nelaimėms ir negerovėms užklupus pasaulį, iškyla klausimas kas dėl to kaltas? Ir tikintieji, ypač netikinčiais save laikantieji, daug kaltinimų meta ir krikščionybėi. Vienas tų priekaištų skamba tikėjimo stoka krikščionių - katalikų: "Jūs tik lūpomis dar išpažįstate Dievą, bet Jūs nebetikite, arba tik tikit iš tradicijos. Nes jei jūs tikite į Viešpatį

Dievą, tai kodėl visur ir visada nestatote Jo pirmon vieton? Kodėl nesirūpinat Jo reikalais? Ką nors tvarkydami ar planuodami — ar jūs visų pirma klausiate savęs: ar Jam tai patiks, ar tai derinsis su Dievo įstatymais?"

Ar nėra Dievas daugumos tikinčiųjų nustumtas visai savaitei? ar graži bažnyčia, kad taip sakant nesiveltų po kojomis, kad negadintų džiaugsmo gyventi, kad netrukdytų bizny prekiauti. Jis tik sekmadieniais prisimenamas vienu kitu poteriū ir neva pagardinamas, kad kartais praganan nenugramzdintų. Daugeliui krikščionybė yra tapusi tarsi apdraudimo įstaiga nuo nelaimingos amžinybės, o jos praktikavimas tik įmokėjimas neišvengiamo apdraudimo mokesčio.

Mes esame įpratę, kai galvojame ar kalbame apie mūsų katalikų Bažnyčią, tai pirmiausia matom joje popiežių su kardinolais, paskui vyskupus su jų dignitoriais, parapijos klebonus su jų vikarais, na ir pagaliau visa tikinčiųjų liaudis, suskirstyta, padalyta parapijomis, vyskupijomis, kraštais ar valstybėmis. Bet Vatikano II-jo susirinkusieji Bažnyčios vyskupai, patariamieji įvairių komisijų, teisininkų ir pasauliečių, nustatė kitą žvilgsnį į Bažnyčią. Būtent, kad į Bažnyčią reikia žiūrėti ne iš viršaus, ne iš hierachijos taško, bet iš apačios - nuo tikinčiųjų.

(Bus daugiau)

Lietuviai meno pasaulyje

Pereitų metų pabaigoje ir šių metų pradžioje Australijoje gastroliavo Čikagos Lietuvių Operos solistas Jonas Vaznelis. Savo aukštos meninės vertės recitaluose jis mus žavėjo savo švelniu aksominiu bosu, gilia muzikine kultūra ir gerą vokaline technika. Kalbantis su solistu Vazneliu teko patirti, kad Čikagos Lietuvių Opera šiais metais žada statyti C. M. von Weber operą "Taiklusis Saulys" (Der Freischuetz). Libretą verčia poetas Stasys Santvaras. Šios operos siužetas yra paimtas iš senos vokiečių liaudies legendos, kurią vokiečių libretistas F. King pritaikė teatrui. Si Carl Maria von Weber opera buvo pastatyta pirmą kartą Berlyne 1821 m. ir iki šiandien yra stoma viso pasaulio operos teatrose.

Dailininko Viktoro Petravičiaus paskutinįją paroda 1981. XI. 29 Čikagoje susidomėjo amerikiečių spauda. Meno kritikas Harold Haydeon "New Buffalo Times" rašo: Petravičius savo kūryba yra Europai praradimas, o Amerikai laimėjimas. Petravičius labai gerai pažįsta medžio ir linoleumo raižinius, kurie leidžia jam šia priemone formuoti ir kurti paveikslus. Petravičius peržengia tradicines medžio ir linoleumo raižinių ribas, išlyginamas briaunas ir paviršius ir kitais būdais sušvelnindamas ir aptemdydamas paveikslą, vėliau pridėdamas brėžtas linijas ir tapytas spalvas. Jis tai vadina aliejine grafika, kada kiekvienas paveikslas darosi išskirtinis, kaip yra tapyboje. Iš tikrųjų jie yra kažkas naujo, saugojantys paslaptį, kaip jie buvo sukurti".

Režisierius Helmutas Bakaitis, australų jaunimo teatro Melbourne meno vadovas, pereitų metų pabaigoje pastatė naują veikalą "Kai lūpos susiduria" (When lips collide). Veikalą parašė M. Mitchener, dainų tekstus H. Bakaitis. Veiksmas vyksta 1988 m. po trečio pasaulinio karo Australijoje, neutrono bomboms sunaikinus civilizaciją. Vaidina 18 veikėjų. Melbourne teatro kritikai nepaprastai išgyrė H. Bakaičio režisūrą ir aktorius, kuriuos rež. Bakaičiui pavyko sujungti į vieną darnų vienetą. Tačiau pats veikalas ypatingų komplimen-

Rašo Paulius Rutonis

tų nesulaukė. Veikalas buvo vaidinamas Playbox teatre Melbourne.

Rytų Vokietijoje pastatytas naujas plačiaekraninis filmas "Sužadėtinė". Filme tarp daugelio aktorių sužadėtinio Hermano vaidmenį įtikinamai ir pagaušančiai vaidina lietuvis aktorius Regimantas Adomaitis. Šis filmas buvo rodomas Sydnejuje.

Garsiam Lietuvos režisieriui Romualdui Juknevičiui 1981. X. 18 sukako 75 metai. Jis yra vienas garsiausių lietuvių režisierių, pastatęs apie 70 įvairaus žanro dramos veikalų. Būdamas Stanislavskio principų (garsaus aktoriaus, režisieriaus, teatro pedagogo) šalininkas, jis ypatingai pasižymėjo lietuviškoje scenoje, kurdamas ansamblišumą.

Algis Budrys, Amerikoje gyvenęs rašytojas, yra žinomas pasaulyje kaip mokslo apysakų (science fiction) autorius, parašęs 200 šios rūšies romanų ir yra buvęs (Science fiction) kelių žurnalų redaktorium. Jo tėvas - Lietuvos generalinis kon-

Iš Hobarto padangės

Naujieji 1982-ji hobartiškiams bus tokį žiaurūs, kaip jie pasirodė pačioje pradžioje. Mirtis išsuko ir bendruomenės eiles - sausio pirmąją ryto gatvėje buvo užmuštas pravažiuojančios mašinos Alfonsas Muncelis, ir vos kelioms dienoms praėjus pakirstas ligos mirė Edvilas Juozas Bartkus.

Alfonsas Muncelis, Vilniaus krašto lietuvis, švenčioniškis, išsilavinęs ir šviesus žmogus buvo jau pensininkas, sulaukęs 67 metų amžiaus. Buvo dar tvirtas ir stiprus, gal per daug vienišas. Pirmuoju transportu atvykęs į Australiją apsigyveno Hobarte ir jo nebeapleidė iki savo mirties. 1950 metais jis buvo iniciatorius ir kūrėjas Lietuvių Bendruomenės Hobarte. Kelis metus buvo valdybų sekretorius, korespondentas, minėjimų organizatorius. Ilgainiui Alfą pasidavė melancholijai, vienatvei, ėmė šalintis nuo draugų, nuo lietuvių ir nepasirodavo bendruomenės gyvenime.

Turėjo jis Lietuvoje seserį Ireną ir gal dar ir daugiau giminių ir artimųjų. Su seserim pasikeisdavo laiškais ir atrodo buvo jos labai branginamas ir mylimas. Paskutinis jos laiškas su Kalėdų sveikinimais ir Naujųjų Metų linkėjimais atėjo jam mirus, ir tragedija, tokios bėlaikės mirties tampa dar skaudesnė.

ulas Amerikoje, dabar jau miręs, yra pasižymėjęs Klaipėdos sukilime laimint šį kraštą Lietuvai. Idomu, kad jo sūnus rašytojas Algis, Amerikoje užaugęs, tebeturi diplomatinę pasą ir tebėra Lietuvos pilietis, kuo jis nepaprastai didžiujasi. Pernai jis šventė savo amžiaus 50 metų sukaktį.

"Menas ir Australija" (Art and Australia), prabanginis meno žurnalas senesniai išleistame pereitų metų pabaigoje vasaros laidos numerį išspausdino 3 iškilų pernai mirusių dailininkų nekrologus su nuotraukomis. Vienas iš nekrologų skirta dailininkui Henriku Salkauskui. Nekrologą parašė australų meno tyrininkas Gil Docking, pabrėždamas a.a. Henriko lietuvišką kilmę, jo nepaprastą išradingumą, kūrybingumą, o be to ir didelę meilę bei nuosirdumą draugams, bičiuliams ir apskritai menui Australijoje.

Saulių rinktinė Čikagoje išleido Matildos Melienės atsiminimų knygą apie išgyvenimus Sibiro tremtyje. Iš Lietuvos ji buvo ištremita į Sibirį 1941 m. ir ten iškalė 15 metų. Po šiurpių išgyvenimų jai pavyko sugrįžti į Tėvynę ir paskui patekti į Ameriką.

Alfonsas turbūt niekada nėra ką nors užgavęs ar užpykęs. Jis buvo kuklus ir švelnus, nemėgo pajukos ir šurkštumo. Pasitenkindavo mažu. Jis gal buvo ir laimingas su trupučiu duonos, knyga ir medžio pauksme. Tikėkime, kad ir jo siera ras poilsį pavėsingame Dievo sode.

Mažai ką žinome apie Edvilą Bartkų, kuris Hobarte tegyveno tik pastaruosius keletą metų atvykęs iš Viktorijos, ir dirbo kaip inžinierius valdžios įstaigoje.

Žinome, kad jis buvo gimęs 1928 metais Klaipėdoje. Vienas iš mūsų hobartiškių, tarnaudamas kariuomenėje, pažinojo jo tėvą, kai tas buvo tada batalijono vadu Marijampolėje.

Vėlonis neperseniausiai buvo praradęs tragiškoms aplinkybėmis savo žmoną; gal todėl buvo gana vienišas ir nesirodavo Lietuvių Bendruomenės cilėse.

Mirė palikdamas sūnų Stephen su šeima Christchurch, Naujoje Zelandijoje, ištėkėjusią dukterį Kanadoje ir dvyinį brolių su jė šeima Kaudne.

Hobarto lietuviai gausiai dalyvavo laidotuvsė ir dalijosi skausmu ir liūdesiu su mirusiųjų gimėmis ir draugais.

A. Kantvilas

religiniame gyvenime

= **Viešpats** telaimina Naujuosius Metus, Viešpaties Apvaizda tėsėrgi juos, Viešpaties šviesa tėsėviečia visai žmonijai, - šiais žodžiais popiežius Jonas Paulius II sveikino žmonių minią šv. Petro aikštėje sausio 1 d. vidudienį ir prisiminė Lenkiją, kad Viešpats ją saugotų nuo smurto, karinės apsiausties ir gražintų taiką. Apžvelgdamas minią popiežius pamatė iškeltų daug transparentų su Lenkijos nepriklausomos unijos vardu "Solidarnaszc". Šitas žodis, - kalbėjo Sv. Tėvas, - išreiškia didžiules pastangas, kuriomis darbo žmonės mano tėvynėje trokšta užtikrinti darbo žmogaus orumą ir pagrindines teises. Tai bendras viso pasaulio darbo žmonių turtas, kuris sudaro teisingumo ir taikos pagrindą.

= **Popiežius Jonas Paulius II** sausio 7 d. priėmė audiencijoje Izraelio užsienio reikalų ministrų su pareigūnais, aptarė palestiniečių, Libano ir Jeruzalės klausimus, išryškinant abiejų pusių nusistatymą. Popiežius pažymėjo, kad Jeruzalės problema privalo būti išspręsta tokiu būdu, kad šis miestas taptų tikra taikos kryžkele: krikščionybės, hebrajų ir islamo tikinčiųjų ir santarvės centru.

= **Romoje** sausio 9 d. atidaryta įdomi fotografinė paroda apie Torinę saugomą brangią krikščionių relikviją - Kristaus drobulę. Parodai vykstant visą mėnesį Kristaus drobulės tyrinėtojai specialistai skaito paskaitas šiomis temomis: Kristaus drobulė pasakoja, Kristaus drobulė ir mokslas.

= **Rytų** apeigų Bažnyčia Kalėdas šventė pagal senąjį Julijono kalendorių sausio 7 d. Romoje Kalėdų pamaldos vyko ukrainiečių šv. Sofijos bažnyčioje, kur šv. Mišias aukojo ukrainiečių vyriausias arkivyskupas 90 metų kardinolas Sliptj ir kvietė viso pasaulio ukrainiečius padėti Ukrainos katalikų Bažnyčiai ir jos tikintiesiems, kurie kenčia už Kristų ir už savo tėvynę. Kardinolas pabrėžė, kad tikra santarvė ir taika privalo remtis tiesa, teisingumu, visų žmonių lygiomis teisėmis.

= **Roma.** Popiežius Jonas Paulius II per 30.000 tikinčiųjų susirinkus į šv. Petro aikštę gruodžio 25 d. pasakė savo tradicinę Kalėdų kalbą ir pasveikino tikinčiuosius 42 kalbom, taip pat ir lietuviškai: "Kalėdų palaimos ir džiaugsmo Kristuje!" Savo kalba Popiežius pažvelgė į dabartinio žmogaus dramą, kada žmogus atmeta Kristų, kada jis neleidžia savo širdyje užgimti Tam, kuris yra tikroji šviesa, apšviečianti kiekvieną žmogų. Religinės laisvės suvaržymai, diskriminacija, persekiojimai, kalėjimai, prievartinės koncentracijos stovyklos, alkis, vergiškas darbas, negimusios gyvybės žudymas. Tai vis tragiški Kristaus atmetimo vaisiai. "Jiems nebuvo vietos užgoje". Pasaulis, kuris nepriima Dievo, netenka paprasčiausio svetingumo žmogui.

STAR MEMORIAL CO.

ALL CLASSES OF STONEMWORK, INSCRIPTIONS AND RENOVATIONS

Phone — Works: 649 6301 89-5451 — Evening

Office & Showroom at
Strathfield Entrance to
Rookwood Cemetery.

S Y D N E Y

LIETUVIAI, ĮSIDĖMĖKITE!

Office and Works:
20-22 Railway Street
Lidcombe, NSW., 2141

Paminklų ant kapinių bendrovė STAR MEMORIAL CO. siūlo lietuviams specialia kaina paminklus ant jūsų artimųjų kapo. Bendrovė sutinka ir siūlo nuo kiekvieno paminklo kainos 7½% skirti lietuvių laikraščiams.

Užsakydami šioje bendrovėje paminklą savo artimiesiems neužmirškite priminti, kad užsakote vadovaudamiesi jų skelbimu "Tėviškės Aidoose".

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Gyvojo Rožančiaus nariai vasario mėnesį meldžiasi už žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

Susituokė Kazimieras Milinskas ir Elena Jurkaitienė, kuri atvyko iš Lietuvos aplankyti savo brolio V. Antanavičiaus ir čia susipažino Kazimierą. Elenos vyras žuvęs Rusijoje.

Lietuvių Sporto klubas "Varpas" švenčių proga Tėviškės Aidams paaukojo \$ 15. Ačiū!

Gyvojo Rožančiaus Brolija a.a. Jono Muloko atminimui Tėviškės Aidams paaukojo \$ 20. Ačiū!

A. S. Useliai, nors patys negalvodami, Jono Muloko laidotuvių proga užprašė šv. Mišias.

Dainos Sambūrio Valdyba praneša: pirmoji repeticija vyksta Lietuvių Namuose vasario 3 d. trečiadienio vakare 7 val. Visų choristų - senų ir naujų - dalyvavimas būtinas.

Parapijos choristams pirmoji repeticija vasario 7 d. 10 val. ryto šv. Jono bažnyčios salėje. Pradėsim naują šių metų programą, - praneša Choro pirmininkas K. Mieldažys.

Gintarėlių tautinių šokių repeticija vasario 6 d. šeštadienį 12 val. Lietuvių Namuose, vaikams nuo 10 iki 15 metų amžiaus. Dėl informacijų skambinti vadovei Brigitai Skentimrey 314 8141.

Jaunimo šokiai Lietuvių Namuose vasario 6 d. šeštadienį nuo 8 val. vakaro iki 1 val. ryto. Gros dvi muzikantų kapelos. Įėjimas \$ 3.50 asmeniui - praneša Petras Kružas.

Šv. Kazimiero Kolegijai auokojo Z. Augaitis Julijos Augaitienės vardu \$ 50.

Parapijai auokojo:

\$ 130 - A. Erminas, po \$ 100 - V. Petrusevičius, B. Gaidelienė, po \$ 60 - M. Varanius, M. Birietienė, po \$ 50 - P. Bimba, V. Stankevičius, A. Volkienė, E. Matulionis,

N.N., L. Kilčiauskas, \$ 45 - K. Augūnienė, po \$ 40 - B. Leitonas, B. Smaliorius, J. J. Petrašiūnai, po \$ 30 - G. Gaidelis, V. Sukevičius, E. V. Stagis, A. B. Stepanavičius, P. Šaulys, J. Petkinis, Sidlauskai, B. S. Savickai, S. Lukaitis, P. Sukienė, A. Steponavičius, po \$ 25 - P. Sarkis, A. Latvys, V. Šimankevičius, R. Smitas, po \$ 20 - P. Vaitiekaitis, G. Diger - Didoris, K. Šlika, A. Makšimas, A. Staugaitis, P. Markonis, J. Oželis, L. Pikelis, A. Zilinskas, O. Laurinavičienė, A. Ramanauskas, \$ 15 - S. Liesis, po \$ 10 - A. V. Boveinis, A. Galiauskas.

Religinei Šalpai auokojo: N.N. \$ 10, S. Raudienė \$ 25, L. Ramanauskienė \$ 10.

Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Kun. Pr. Vaseris

A. A. Joną Muloką palydint, Tautos Fondui auokojo \$ 20 V. A. po \$ 10 M. Birietienė, J. L. Kebliai, S. A. Z. Raudžiai, F. A. Ročiai, po \$ 5 A. Bakaitis, G. Mackevičienė, \$ 4 B. J. Tamošiūnai. Tautos Fondo Atstovybė širdingai dėkoja už aukas Lietuvos Laisvės kovai.

Apolonija Kaladienė po operacijos guli Footscray ligoninėje, Orthopedic sk.

Tautos Fondo Atstovybė aukas rinks Vasario 16 minėjimo proga, visus prašo nors simboliškai paremti VLIKO vadovaujamą Lietuvos Laisvės kovą.

TĖVIŠKĖS AIDŲ prenumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas, padėkas ir per jį apsimokėti.

● **Vakrų** Australijoje surasti nauji naftos šaltiniai. Vienas šaltinis per dieną duoda 3.500 statinių naftos. Tai gausiausia iki šiol rasta versmė.

MELBOURNAS

UNIVERSITETAS REMTŲ LITUANISTINĖ STUDIJA

Iš vieno Melbourne universiteto humanistinių studijų fakulteto (Arts Faculty) Australijos Lietuvių Fondo valdyba yra gavusi raštą su pasiūlymu skirti po \$ 2.000 trijų iki ketverių metų laikotarpyje už ruošimą lituanistinio kalbinio mokslinio darbo - "For research on Lithuanian morphology". Sąlyga, kad su tokia pat suma prisidėtų AL Fondas. Pasiūlymas labai viliojantis ir svarbus lietuvių kultūrai. ALF Valdyba sprendimą padarys, kai atsiras tokiam darbui rimtas kandidatas ir bus žinoma pasirinkta tema. Siūlymas buvo gautas praectų metų pabaigoje, kai dar buvo laikas pasiūlyti stipendijoms. Jei būtų atsiradęs kandidatas jau baigęs kalbotyrinę studiją, tai to universiteto atitinkamas departamentas kandidatą būtų pasiūlęs federalinei (post graduate) stipendijai, kuri yra \$ 85 savaitei. Deja, tokio kandidato nepavyko surasti.

Dabar tėra likęs pirmasis siūlymas - ruošti bei rašyti mokslinį darbą. Tema turėtų būti tokia, ko-

kia negalima Vilniaus universiteto akademikams, kokia tegalima išeivijoje. Tokios temos galėtų būti: 1. Australijos lietuvių išeivių kalba, 2. Lietuvių kalbos mokymas išeivijos sąlygomis, 3. Naujadarai ir skoliniai šių dienų lietuvių bendrinėje kalboje.

Kandidatai kuo skubiausiai susiriša su AL Fondo valdyba: Australian Lithuanian Foundation Inc. 50 Errol St. PO Box 11, North Melbourne Vic. 3051.

A. Zubras

KLAIPĖDIEČIAI MELDŽIASI

Klaipėdos tikintieji, ypač jaunimas, adoracijos metu kalba rožančių, prašydami Mariją, kad bedieviai sugrąžintų iš jų atimtą bažnyčią. Štai jų malda:

— Švenčiausioji Mergele Marija, meldžiame Tave, kad mums būtų leista visos mūsų tautos pastatytoje Taikos Karalienės šventovėje garbinti Dievą, melstis už taiką visame pasaulyje ir visų išganymą, kad šioje šventovėje prie Baltijos jūros žmonės rastų dvasinės atgailos ir ji būtų visuotinės taikos švyturiu.

LKB Kronika Nr. 41

PADĖKA

Mirus mielam broliui ir švogeriui A † A Alfonsui AUGAICIUI. nuoširdžiai dėkojame kun. Pr. Vaseriui už pravestas Rožančiaus maldas koplyčioje, kun. Pr. Daukniui už laidotuvių šv. Mišias ir apeigas kapinėse, Socialinės Globos Moterų D-jos valdybai ir ponioms už paruošimą šermenų Lietuvių Namuose. V. Sidabrai už brangios lietuviškos žemės žiupsnelį. Mieliems giminėms, draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą Rožančiuje, šv. Mišiose, kapinėse ir šermenyse. Taip pat už šv. Mišių užprašymą, už vainikus, gėles ir išreikštą užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje. Visiems nuoširdus ačiū.

Zigmas ir Elena Augaičiai

PADĖKA

Mano vyras a.a. Vincas po sunkios ligos praectų metų gruodžio 12 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Širdingai dėkoju visiems jį lankiusiems ir su juo atsisveikinusiems, palydint amžinajin polsin. Dėkoju kun. Pranui Daukniui, ligoje guodžiusiam ligonį, aprūpinusiam šventais sakramentais ir taip iškilmingai jį palaidojusiam. Ypatinga padėka velionį guodžiusiam Dr. Bernardui Jarašui. Sunkiuoju gyvenimo momentu nuoširdžiai man padėjo Alisa ir Vincas Baltrukoniai. Dėkoju visiems mūsų šeimą atjautusiems, o p. Alisai už jautrų atsisveikinimo žodį. Beto nuoširdžiai dėkoju visiems, kurie auokojo šv. Mišiom, Australijos Lietuvių Fondui, už gėles ir vainikus.

Atskirai dėkoju padėjusiems suruošti šermenis: A. Baltrukonienei, L. Bartaškienei, B. Bittienei, B. Eglinskienei, E. Korsakaitei, V. Kružienei, A. Mieldažienei, M. Matulionienei, J. Pačarienei, A. Romoškienei, I. Tamulevičienei.

Su atskira padėka jungiasi duktė Dalia ir sūnus Tadas.

Pranė Adomavičienė

PADĖKA

Didelis ačiū Gerb. ponai Baltrukonienei už pasveikinimą per radijo valandėlę ir gerus linkėjimus mūsų Šaulių organizacijai. Širdingą ačiū taria ir Moterų Sekcijos vadovė E. Lipčienė, Kuopos Valdyba, nariai ir pirmininkas S. Lipčius.

DLK Vytenio Šaulių Kuopos Valdyba

Nuoširdžiam Draugijos rėmėjui ir talkininkui Vytui Mulokui, jo tėveliui

A † A JONUI MULOKUI

mirus, jį ir jo artimuosius skausmo valandoje užjaučiame ir drauge liūdime.

Melb. Socialinės Globos Moterų D-jos Valdyba ir Narės

A † A JONUI MULOKUI

Iškeliavus amžinybėn, jo sūnus - Vytą, Joną ir jų šeimą, artimuosius liūdesio valandoje užjaučiame.

B. V. Židžiūnai

A † A JONUI MULOKUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiu jo sūnus - Vytą, Joną ir jų šeimą, kartu liūdedamas.

Povilas Maikauskas

SYDNEJUS

Pavergtų Tautų Komitetas dėl tebesitęsiančios padėties Lenkijoje, kartu su lenkais visame pasaulyje, jungiasi bendrai malda. Lenkų Bendruomenė Sydnėje sausio 30 d. 10 val. organizavo iškilmingas pamaldas St. Mary's katedroje, o po jų procesiją per miestą. Lietuviai ir kitos tautybės buvo pakviestos dalyvauti su savo vėliavomis ir tautiniais rūbais.

A. Kramilius

Pavergtų Tautų Kom. Pirmininkas

Pavergtų Tautų veiklos reikalams \$ 50 aukėjo sydnėjieškis p. Sakaluskas. Sirdingas aciū.

"Dainos" chorė metinis piknikas įvyks vasario 21 d. sekmadienį, pradžia 10 val., Cabarita Parke įprastoje vietoje. Choriatai ir svečiai, kurie pageidauja karštų pietų — kepsnių, registruojasi pas Valdybos narius - E. Lašaitį, telefon 73 4118, A. Kramilių - 727 3131, Birutę Aleknaite 636 9785. Maloniai kviečiami visi lietuviai!

Dainos Choro Valdyba

Adelaidės kronika

Salia žinoviškai gražaus J. Vaznelio koncerto Adelaidėje A. Gučiuvienės aprašymo, su solisto vizitu mūsų mieste yra susieta daug asmenų ir įvykių. J. Vaznelį su žmona Adelaidėje globojo ALK Federacijos įgaliotinis Pr. Pusdešris. Jis savo žodžiu pradėjo ir užbaigė koncertą. Taip pat žodį tarė ALB Adel. Apyl. V-bos pirm. C. Zamoiskis. Prisiminimui solistui ir žmonai Parapijos skirtas dovanelės scenoje įteikė B. Budrienė. Sceną gėlėmis papuošė A. Jasiūnienė. Kavutę koncerto pertaukus metu ir vaišes po koncerto paruošė Parapijos Taryba (A. Miliuskienė ir V. Opulskis). Repeticijų metu viešėjo pas kun. Kleboną. Koncerto bilietus paravinėjo ir koncerto finansinę atskaitymą paruošė P. Gasiūnas. Prie koncerto programų tautiniais rūbais buvo B. Budrienė. Vaišes ir stalo kalbas pravedė V. Baltutis. Sekančią dieną Parapijos taryba solistui su žmona suruošė iešminę "Baltijos" vasarvietėje. Vaznelius

daugiausiai globojo E. K. Varnai, kurių namuose jiems buvo paskirtas visas antras aukštas. Solistas svečiavosi p.p. Zamoiskių namuose. Gaila, kad iš "Baltijos" mielus svečius turėjome palydėti iš aerodromą jau kelionei į Sydnę. Jų viešnagė Adelaidėje aiškiai buvo per trumpa. Sausio 20 d. solistui išsiųsta visas glėbys A. Budrio ir Pr. Pusdešrio darytų nuotraukų ir A. Budrio įrašytas jo koncertas kasetės juostoje.

ALB Apylinkės valdybos ir ALK Federacijos įgaliotinio sutarimu sausio 24 d. sekmadienį LK Centre ir Lietuvių Namuose pradėta rinkti parašai po peticija Australijos Senatui, kad Maskva grąžintų pavergtos Lietuvos tikintiesiems 1961 m. nusavintą ir koncertų sale pavergtą Marijos Taikos Karalienės bažnyčią Klaipėdoje.

GEELONGAS

Po Naujų Metų pirmas lietuviškas pamaldas turėjome sausio 24 d., atvykus iš Melbourne kun. Pr. Daukniui. Sv. Mišias palydėjo sutartinėmis giesmėmis. Skaitymus atliko C. Vaičekauskienė, aukas prie altoriaus atnešė viešnia iš Londono Viktorija Puidokienė su sesute Salomėja Bungardiene, pas kurią atvyko apsilankyti. Jos vyras Stasys Puidokas prieš ketelį metų mirė Londone ir jie abu buvo dideli lietuviai Sv. Kazimiero parapijos Londone rėmėjai. Pamaldose dalyvavo apie 60 lietuvių tikinčiųjų, beveik visi priėmė šv. Komuniją. Kapelionas tarė pritaikintą žodį, pamaldas baigė Marija, Marija giesmė. Po pamaldų Federacijos įgaliotinis išplatino popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikos Zmogaus Atpirkėjas, kurią paties popiežiaus įsakymu lietuvių kalba atspausdino Vatikano spaustuve. Per Bažnyčios maršalką Igną Dargvainį nemaža lietuvių apsimekėjo šių metų Tėviškės Aidų prenumeratą.

Sekančios lietuviškos pamaldos, kai minėsime Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo šventę vasario 21 d., ta proga iš Melbourne atvyks Lietuvių Parapijos choras, vadovaujamas dirigento Petro Morūno.

Federacijos įgaliotinis su maršalkomis renka parašus Peticijai

dėl Klaipėdos bažnyčios grąžinimo lietuviams tikintiesiems. Peticija bus įteikta Australijos Senatui Canberroje vasario gale.

Lietuvių Sąjungos Klubu valdyba suruošė gegužinę St. Leonard's pajūryje sausio 31 d.

Rekolekcijas kovo pabaigoje šv. Jono bažnyčioje praves svečias iš New Yorko - Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos direktorius kun. Kazimieras Pugevičius. Jis į Melbourne atvyks kovo 23 d. Vėliau bus pranešta kurį vakarą atvyks ir į Geelongą.

Vladas Stuikevičius

HOBARTAS

Prieš Kalėdas bendruomenė buvo susirinkus pas Bonifacą ir Hildą Sikšnįus - Lietuvių Namuose — kur atsilankė Kalėdų senelis ir vaikus apdovanojo saldinais ir kitokiais skanumynais - už tai, kad pastarieji gražiai jam lietuviškai padainavo. Čia reikėtų padėkoti Reginal Krutulytei - Share, kuri veda Savaitgalio mokyklą, ir tėvams - Irenai Paškevičiutei - Jurevic, Marytei Fromaitėi - Burr, Tarvydams, Taškūnams ir kitiems, kurių vaikai sudaro tos mokyklos branduolį.

Kun. S. Gaidelis SJ, kuris nuo sausio pradžios atostogavo Hobarte, maloniai praskaidrino kasdienybę suorganizuodamas lietuviškas pamaldas šv. Teresės koplyčioje. Mažos koplyčios patalpos ypatingai pasitarnavo, kadangi bendruomenė pajuto vienas kito artumą ir krikščionišką šilumą ir meilę. Tėvas Gaidelis nepagalėjo savo laiko ir aplankė pažįstamus, ligonius, vienišus ir mažiau judrius, atnešdamas visiems dvasinio pasitenkinimo ir pastiprinimo.

Visi Hobartiškiai jau su nekantru mu pradėjo galvoti apie Lietuvių Dienas kovo pradžioje, kai čia atvyks laukiamas Adelaidės lietuvių Lituanija choras.

A. Kantvilas

MELBOURNAS

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS

Vasario 14 d., sekmadienį, visos organizacijos kviečiamos su vėliavomis dalyvauti šv. Jono bažnyčioje iškilmingose Mišiose už Lietuvą ir už žuvusius savanorius, kovojusius dėl nepriklausomybės. Po pietų 2.30 val. Lietuvių Namuose įvyks iškilmingas Vasario 16-tos minėjimas. Pritaikintą paskaitą skaitys Dr. J. Kunca, - po paskaitos meninė programa.

Kviečiame visus lietuvius gausiai atsilankyti ir tuo būdu pagerbti mūsų pačių svarbiausią šventę — Nepriklausomybės atstatymą!

Iškilmingas uždaras Vasario 16 priėmimas įvyks vasario 12 d. 5 val. p.p. Lietuvių Namuose, skirtas Australijos senatoriams, parlamentarams, Bažnyčios dignitariams, organizacijų atstovams bei kviestiniams svečiams.

Melbourne Apyl. Valdyba

LATROBE VALLEY

Vasario 20 d., šeštadienį, 1 val. p.p. S. A. Sabrinškų sodyboje Tambo Rd., Moe mieste ruošiamas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo minėjimas.

Nuoširdžiai kviečiami visi iš arti ir toli gausiai dalyvauti.

Seniūnė

SPORTAS

32 SPORO SVENTĖS VARŽYBŲ LAIMĖTOJAI

Krepšinis: Vyrų - Geelongo Vytis. Moterų - Geelongo Vytis. Berniukų - Sydney Kovas. Mergaičių — Melbourne Varpas.
Tinklinis: Vyrų - Sydney Kovas. Moterų - Sydney Kovas.

Stalo tenisas: Vyrų - C. Andrikonis - Hobarto Perkūnas, Moterų — O. Pilkienė - Canberra Vilkas. Vyrų dvejetas - A. ir C. Andrikoniai — Hobarto Perkūnas. Moterų dvejetas - O. Pilkienė - Canberra ir V. Laukaitienė - Sydney. Mišrus dvejetas - C. Andrikonis ir V. Laukaitienė. Vyrų komandiniai - A. ir C. Andrikoniai - Hobartas. Moterų komandiniai - N. Wallis ir V. Laukaitienė - Sydney.

Lauko tenisas: Vyrų - A. Pečiulis - Adelaide Vytis. Moterų - L. Pocienė - Adelaide Vytis. Vyrų dvejetas - P. Urnevičius ir A. Pečiulis - Adelaide Vytis. Mišrus dvejetas - L. Pocienė ir A. Pečiulis — Adelaide Vytis.

Golfas: Vyrų Gross 166 - R. Berzins - Melbourne Varpas. Vyrų Net 178-138 - V. Binkis - Sydney Kovas. Moterų Gross 185 - K. Zenkevičiūtė - Geelongo Vytis. Moterų Net 198-158 Z. Zenkevičienė — Geelongo Vytis.

Speciali taurė Vyties klubo nariams — Garry Kucharski.

Biljardas - A. Kaitinis - Hobarto Perkūnas.

Squash: vyrų - Zablovskis - J. Clayton Smith - Adelaide Vytis. Moterų — O. Simaitytė - Geelongo Vytis, įveikdama Angelę Bungardaitę.

Sachmatų laimėtojas V. Mačiulaitis - Melbourne Varpas. Žaibo turnyro - A. Rakštalis - Melbourne Varpas.

Veteranų krepšinis: Melbourne Varpas.

Vyrų krepšinio geriausias žaidėjas P. Urnevičius - Adelaidės Vytis. Moterų — J. Obeliūnas — Geelongo Vytis. Berniukų — Wallis - Sydney Kovas. Mergaičių - B. Steel - Melbourne Varpas. Vyrų tinklinio geriausias žaidėjas A. Noble - Sydney Kovas. Moterų - S. Landrigan - Sydney Kovas.

Vyrų tinklinio rinktinė: S. Ziedas, J. Erzikov, W. Stanwix, A. Zduoba, R. Vitkūnas, V. Žilinskas, E. Karpavicius, E. Prieska, A. Laurinaitis, A. Braželis, Ed. Zduoba. Treneris. J. Belkus.

Moterų rinktinė: Belkienė, R. Gakaitė, C. Nobel, R. Černiauskaitė, R. Rupinskaitė, I. Sabeckienė, R. Rupinskaitė, L. Visockaitė, R. ir J. Bertašutės. Išvykai į Ameriką papildomai: R. Kasperaitytė, E. Daniškevičienė, S. Bernaitienė, V. Braželytė. Treneris Gediminas Sauka.

Vyrų krepšinio rinktinė: E. Kardas, A. Wiasak, P. Sutas, B. Stanvix, P. Urnevičius, A. Vieraitis, R. Leknius, E. Ragauskas, S. Ragauskas, M. Wallis, D. Sutas, E. Gvildys. Atsarginiai - M. Sepokas, A. Milvydas, W. Stanvix. Treneris Stasys Sutas. Komandos vadovas E. Taparaukas. Edas

LIETUVIŲ KOOPERATINĖ KREDITO DRAUGIJA

„TALKA“ LTD.

● Moka už indėlius (deposits) 9% metinių palūkanų, už terminuotus indėlius 12% (nemažiau \$ 100) ir 14% (nemažiau \$ 10,000, o po to pilnai \$ 1,000). Abeji terminuoti indėliai turi išbūti iki finansinių metų galo t.y. birželio 30 d., už atsiimtus term. ind. metų bėgyje - 6%. Procentai užskaitomi už pilną kalendorinį mėnesį. Už indėlius 5 metams ir nemažiau \$ 5,000 mokama iki 15%, pirmais metais 11%, antrais 12%, trečiais 13% ir t.t., už šiuos indėlius procentai užskaitomi tik juos atsiėmus (interest deferred). Atsiimti galima bet kada 5 metų laike, už nepilnus metus mokama tų metų pusę procentų. Už įnašus (shares) iki 10% dividendu.

● Teikia paskolas iki \$ 15,000 įkeičiant nekiln. turta, asmenines paskolas iki \$ 5,000 su garantuojais ir iki \$ 2,000 be garantuotojų. Procentai už visas paskolas užskaitomi kas 3 mėn.

● Įstalgą veltika:

Melbourne šeštadieniais nuo 10 iki 2 val. pp., sekmadieniais nuo 1.30 pp. iki 3 val. pp., Lietuvių Namai, 50 Errol St., North Melbourne. Tel. 328 4957.

Informacijos dar teikiamos pirmadieniais ir antradieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. pp.

Pašto adresas: "TALKA", Box 4051, GPO, Melb. 3001.

Adelaidėje sekmadieniais nuo 1 iki 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Pašto adresas: TALKA, Lietuvių Namai, 6 Eastry St. Norwood, SA 5067.

Sydnėje sekmadieniais nuo 2 val. iki 4 val. pp. Lietuvių Klubu patalpose 16 - East Terrace, Bankstown NSW.